

Statlig sikra friluftslivsområder

Innholdsfortegnelse

Statlig sikra friluftslivsområder

Publisert 18.01.2019 av Miljødirektoratet

I ca. 60 år har den norske stat bidratt til å sikre viktige friluftslivsområder for allmennheten. Omtrent 2400 slike områder er statlig sikra i Norge.

Kroksand i Hvaler kommune er et statlig sikra friluftslivsområde. Foto: Ann Jori Romundstad

TILSTAND

Sikrer attraktive områder

Allemannsretten gir alle nordmenn rett til å ferdes fritt i utmark i Norge. Retten gir imidlertid ingen garanti mot omdisponering av areal til andre formål. Den gir heller ingen automatisk rett til fysisk tilrettelegging, eller rett til å bruke et område så mye at det er til betydelig ulempe for grunneier.

Derfor medvirker staten til at kommuner og friluftsråd kan kjøpe eller inngå avtaler om varig eller langvarig bruksrett til viktige friluftslivsområder, slik at de sikres og kan tilrettelegges og brukes til friluftsliv for allmennheten.

Omtrent 2400 slike områder er sikret siden 1958.

Brukes av allmennheten

Allerede tidlig i forrige århundre så man behovet for å sikre og tilrettelegge områder til friluftsliv. Målet er å sikre at attraktiv natur forblir tilgjengelige friluftslivsområder for befolkningen. Det offentlige kan være med å sikre områder, enten ved at kommune eller stat kjøper områdene eller inngår avtaler om hvordan arealene skal brukes.

Områdene som sikres har som regel spesielle natur- og opplevelsesverdier og er gjerne brukt av allmennheten over tid. Områder som er lett tilgjengelig for store grupper av befolkningen prioriteres, for eksempel grønnstruktur i byer og tettsteder. Også landfaste områder langs sjøen har høy prioritet.

2400 områder varig sikret – flest i Agder

I dag er omtrent 2 400 områder varig sikret til friluftslivsformål i Norge, fordelt på over 3500 eiendommer. I 2018 ble 25 nye områder sikret.

Områdene som i dag er sikret, er fordelt over hele landet. Strekningen langs kysten fra Østfold til Hordaland har vært prioritert de siste årene. Statlig sikring har i hovedsak vært brukt til å ta vare på populære bade- og oppholdsområder langs kysten, parkeringsplasser ved utfartsområder og viktig grønnstruktur i og ved store byer og tettsteder.

Kartet viser statlig sikra friluftslivsområder. Zoom i kartet for å utforske nærmere.

De fleste av de sikra områdene ligger langs kyst og vassdrag, og omtrent 90 prosent av områdene ligger i 100-metersbeltet. Agderfylkene har klart flest sikra områder, med omtrent 300 områder.

Vi trenger mer kunnskap om hvor de mest verdifulle friluftsområdene er.

KONSEKVENSER

Lettere tilgjengelig for alle

Flere sikrede, godt tilrettelagt friluftslivsområder gjør friluftsliv lettere tilgjengelig for alle.

Sikring av områder til friluftsliv er et viktig bidrag i helsefremmende arbeid og har særlig betydning for dem som har størst behov for å bli mer fysisk aktive, og for å komme seg ut og ta del i naturopplevelser og sosialt fellesskap.

PÅVIRKNING

Behov for mer sikring

Stadig flere av oss bor i byer og tettsteder, og flere av oss må derfor dele på grøntområdene som finnes her. Målet er at flere grøntareal, turveier, større naturområder og bade- og fiskeområder skal være lett tilgjengelig og gi mulighet til et variert friluftsliv i hverdag og ferier.

Å slippe å kjøre bil eller bruke andre framkomstmidler for å drive friluftsliv gjør friluftsliv lettere tilgjengelig for alle og vil også være positivt for klimaet. Derfor prioriteres sikring av områder i og ved byer og tettsteder.

- › Les mer om friluftsliv i byen
- › Les mer om marka

TILTAK

Legger til rette for friluftsliv

Friluftslivsområder kan være relativt urørte områder, eller de kan være tilrettelagte med for eksempel bålplasser, brygger, stier, toalett, informasjonstavler, søppelstativ, bord og benker. Mange av friluftslivsområdene er også tilrettelagt for funksjonshemmede.

De siste 30–40 årene er det nedlagt et betydelig arbeid for å tilrettelegge områder for friluftsliv. Tilretteleggingen skal minske de fysiske barrierene og legge til rette for mer friluftsliv blant befolkningen. Gjennom en egen tilskuddsordning bevilges midler til tilrettelegging i de statlig sikrede områdene.

Midlene fordeles av Miljødirektoratet og fylkeskommunene, og i 2018 ble det bevilget totalt 44 millioner til slike tiltak.

Ikke mål om å sikre alle områder

De statlig sikrede områdene vil både nå og i framtiden dekke et beskjedent areal. Ikke alle områder som brukes til friluftsliv, skal ivaretas gjennom statlig sikring. De fleste verdifulle friluftslivsområdene blir tatt vare på gjennom kommunenes planlegging av arealer. Kommunene har også hovedansvar for tilretteleggingen for friluftsliv.

Tilrettelegging skal skje på en mest mulig naturvennlig måte, slik at opplevelseskvalitetene blir tatt vare på og det biologiske mangfoldet ikke skades.

Statskog forvalter og tilrettelegger statsgrunn, som er områder som regnes som felles goder som skal forvaltes til glede for folk flest. Finnmarkseiendommen har tilsvarende rolle og forvalter grunn og naturressurser i mye av Finnmark.

Omtrent 50 prosent av de statlige sikra områdene er omfattet av en plan for hvordan de skal tilrettelegges og tas vare på. Målet er at flere områder skal få en slik forvaltningsplan.